

זמני השבת בפינסק:

הדלקת נרות: 20:11

מנחה ע"ש: 20:15

שחרית: 9:15

מנחה: 20:00

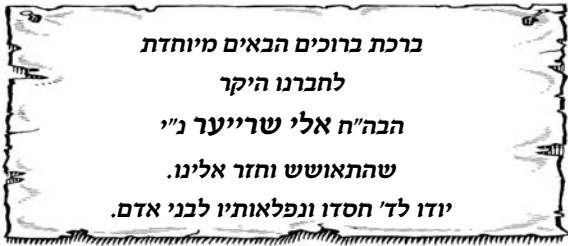
יציאת השבת: 21:30

השבת בפינסק

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת "פאר ישראל" פינסק, בלרוס

חדש בפינסק

נחום זלזנוב הל"ו פדה את בנו אצל הכהן ר' אברהם גבירצמן הל"ו. מזל טוב.

- ברכת ברוכים הבאים לכל השבים לפינסק לפעילות הקודש מחופשת הפסח, וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים.
- מכל רחבי ברית המועצות לשעבר התאספו בתחילת השבוע כל כיתות 10 (כ-300 תלמידים) למסע שורשים בבלרוס. המסע מתרכז בהיסטוריה היהודית בבלרוס. בשבת יתארחו בפינסק כחלק מתוכנית המסע. ברוכים הבאים.
- תלמידי בית הספר "בית אהרן - בנים" יצאו השבוע יום רביעי לברך את ברכת האילנות.
- התרגשות מיוחדת אחזה בקהילת פינסק ביום חמישי כשר'

פניני הפרשה

הרב ברוך הלוי עפשטיין זצ"ל נולד ה' שבט ה'תר"כ בעיר בברויסק. היה בנו של הרב יחיאל מיכל הלוי מח"ס ערוך השלחן ואב"ד נוברודוק, דודו (אחי אמו) היה הנצי"ב ראש ישיבת וולוז'ין. הרב עפשטיין למד בישיבת וולוז'ין והיה נחשב אחד מהעילויים שם. הוסמך לרבנות על ידי רבי יוסף דב הלוי סולוביצ'יק מח"ס בית הלוי אחר שפגש אותו באקראי באכסניה. התחתן עם בתו של רבי אליעזר משה הלוי הורביץ, רבה של פינסק. חיבר ספרים שונים, המפורסם שבהם הוא "תורה תמימה". היה בעל טור פרשת השבוע בעיתון "די פינסקע שטימעל". אחר פטירת חמיו נתבקש לשמש רב במקום אך סירב. נפטר בבית החולים היהודי בקרלין בתמוז ה'תש"א, ימים אחדים אחרי שהגרמנים נכנסו לעיר. (גרסה נוספת - בשנת ה'תש"ב בארה"ב).

משפחת עפשטיין במקורה ושורשה היא משפחה עתיקה ונושנה ספרדית - בְּנֵינְשֵׁתִי. מסורה נאמנה למשפחה זו, כי באה לספרד עם הגולה אשר הגלה טיטוס מירושלים. כינויה "עפשטיין" קיבלה על שם העיר משם זה במדינת אשכנז לאחר שנתייבשה בתוכה בגלותה מספרד בשנת ה'רנ"ב. (מקור ברוך, פרק א' צור חוצב, סעיף א') הקפידו להיקרא "הלוי עפשטיין" על מנת להיבדל ממשפחות אפשטיין, שאינן משבט לוי.

הקדמה קצרה לפרשת נגעים

יען כי דיני פרשה זו רבים ועתיקים הם, ואינם שגורים גם בפי הרבה לומדי תורה (והסיבה לזה מפני שכמעט כל דיני הפרשה לא נתפרשו בגמרא רק בתורת כהנים), לכן נציע בזה ראשי ויסודי ידיעות כלליות השייכות לפרשה, ויהיו כעין מבוא לבוא אל תוכה פנימה.

סעיף א'. שלשה מיני צרעת הן: א) צרעת עור הברש. ב) שחין ומכוה. ג) קרחת וגבחת (או נתק), וזה תכונתן וכללן. צרעת עור הברש צריך שילבין מקום מן העור, כפי שיתבאר (בסעיף ד'), ושלשה סימני טומאה בה, שיער לבן, מחיה ופשיון, כגון אם יש בו בהרת ובה שיער לבן או מחית ברש ח', מחליטו הכהן מיד לטומאה, ואם אין בה כאלה, מסגירו הכהן שבעת ימים ובשביעי רואהו אם נולד בה שיער לבן או מחיה או שפשתה והוסיפה בעור מחליטו לטומאה, ואם לא נולדו בה כל אלה וגם לא פשתה - יסגירו שבוע שני, ואם לאחר השבוע השני נולד אחד מאלו מחליטו לטומאה, ואם לאו הרי זה טהור ויפטרו, וכן אם צמחו בה שתי שערות שחורות טהור הוא ואם לאחר שפטרו נולד בה אחד מאלו שוב אינו מסגירו אלא מחליטו מיד לטומאה.

סעיף ב'. שחין ומכוה - שחין נקרא מכה שלא באה מחמת אש אלא ע"י הכאה בעץ ובאבן וכדומה (ושורש שחין הוא מלשון גשומה או שחונה, ומהוראת חמימות, והיינו שע"י ההכאה מתחמם הדם והברש), ומכוה נקראת מכה הבאה ע"י כויה באש או בגחלת, ושניהם כל זמן שהם מכות טריות אין מטמאים כלל בנגעים. ובאופן כזה נקראים מורדים (לשון מליצי שעומדים במרדן שאינם מתחילים עוד להתרפא), ואין מטמאין רק אם נתרפאו, היינו שנקרם עליהם קליפה כקליפת השום ונקראו צרבת השחין ומחית המכוה, ואז מטמאות בשני סימנים בשיער לבן או בפשיון ואין בהם הסגר אלא שבוע אחד, ובאופן שבארנו בסעיף הקודם, ויתר הפרטים יתבאר בפנים הפרשה.

סעיף ג'. קרחת וגבחת - נקראו מי שנשרו כל שערות ראשו ע"י חולי או ע"י מכה או ע"י סיכה בסמים חריפים ואינה ראויה לגדל שיער, ואם נשרו מה ששופע מן הוודקוד על עורפו עד פיקה של צוואר נקרא קרחת, ואם ממה ששופע לפניו עד כנגד פדחתו נקרא גבחת. והן מטמאות בשני סימנים, במחיה ובפשיון ולא בשיער לבן וכן מטמאות בשני שבועות באופן שנתבאר בסעיף א' ובכלל קרחת וגבחת הוי גם נתק. אלא שנתק חוזר ומגדל שיער.

סעיף ד'. ערך הלבון בצרעת עור הברש שזכרנו בסעיף א', הוא שיהיה לא פחות מלובן קרום ביצה ולמעלה מזה כפי שיתבאר, אבל לבנונית שהיא דיהה מקרום ביצה אינה צרעת אלא בוהק, וד' מראות יש בצרעת עור הברש: א) לבן כשלג, והוא הנקרא בהרת. ב) לבן כצמר נקי של כבש בן יומו, ולבנינותו פחותה מלובן שלג והיא הנקראת שאת. ג) לבן כסיד ההיכל ולבנינותו פחותה מלובן הצמר והוא הנקרא ספחת, מטעם שיתבאר בסמוך. ד) לבן כקרום ביצה ולבנינותו פחותה מלובן סיד ההיכל ונקרא ג"כ ספחת כפי שיתבאר. והנה שתי מראות הראשונות בהרת ושאת, נקראות אבות, מפני מהן מפורשות בקרא, וגם י"ל מפני שהן עיקר תכונת הלבון, והשתים האחרונות, ספחת כסיד ההיכל וספחת כקרום ביצה נקראים תולדות, מפני שבאות מדרשה, ולבנינותו אינו עיקר תכונת הלבון ולכן נקראות בשם ספחת, לומר שהם טפלים לעקרי המראות, ולאשר כי לובן הבהרת יותר לבנה מלובן השאת ולובן סיד ההיכל יותר לבנה מלובן קרום ביצה, לכן הוי לובן סיד ההיכל תולדתו של בהרת ולובן קרום ביצה תולדתו של שאת, וזהו ששינוי ריש מס' נגעים, מראות נגעים שתיים שהן ארבע בהרת ותולדתה (סיד ההיכל) שאת ותולדתה (קרום ביצה).

סיפור לשבת

אבל אתה נכשלת "לשמור" את השבת, ובכך איבדת את הזכות "לזכור" אותה."

"אנא רבי", התייפח האיש, "אמור לי כיצד אוכל לכפר על חטאי? תן לי תרופה, הצילני מצרה בלתי נסבלת זו!"

"אין שום דבר שביכולתי לעשות בשבילך. ה"תרופה" היחידה בעבורך היא אם תעבור ניסיון בשמירת השבת ותעמוד בו בהצלחה. רק אז תתפייס השבת ותסלח על העלבון שעלבת בה". מלים אחרונות אלו גרמו לחסיד להרגיש קצת טוב יותר. הוא נתן אמון ברבי והחליט לעמוד במבחן ויהי מה.

זמן קצר לאחר מכן קרא לו הפריץ שממנו חקר את טחנתו בתמורה לשכר שנתי ולאחוז מסוים מהכנסתו. הלה אמר לו שהוא מתכנן להגדיל בהרבה את יכולת הייצור של טחנת הקמח וכי על מנת להחזיר לעצמו את סכומי הכסף הגדולים שייאלץ להשקיע, הוא יהיה מוכרח להפעיל את הטחנה גם בשבת, החל מעכשיו.

"לא אוכל לעשות זאת", אמר הטוחן בנימה החלטית. "אני עובד שישה ימים בלבד, אף פעם לא בשבת".

"נו, באמת", אמר האציל, "אני מכיר אתכם היהודים. אתם יודעים לשנות ממנהגכם אם אתם רוצים. שמעתי שרב יכול לכתוב לך איזה היתר שבזכותו אתה לא תצטרך לעבוד בשבת, אבל הטחנה תישאר פתוחה וכך הכנסותיי יגדלו".

"מעודי לא הקלתי בשמירת השבת וגם הפעם לא אעשה כך", הכריז הטוחן בתוקף.

האציל הרים את קולו. "כסיל עיקש! חודשיים ימים יארכו השיפוצים, ועד אז עליך לשנות את דעתך העיקשת. אם לא תתחיל להפעיל את התחנה מיד בתום השיפוצים, אשליך אותה מן התחנה".

הפריץ מימש את איומו וגירש את הטוחן מן התחנה. מאחר שאיבד את הכנסתו, לטוחן ולמשפחתו הגיעו זמנים קשים. היה להם קשה לספק לילדיהם אפילו מזון בסיסי. כמו כן, הוא עדיין היה נגוע ב"מחלת השבת", אבל החסיד היה נחוש בדעתו שלא להיכשל שוב בשמירת השבת.

בינתיים, האציל השלים את השיפוצים ומינה מנהל חדש לתחנה, כזה שהיה מוכן לעבוד במשך כל ימי השבוע. אך אז תקלות מוזרות התרחשו. תאונות מפתיעות גרמו לתחנה לצבור הפסדים גדולים.

האציל נאלץ להודות בפני עצמו שמן הסתם בעיותיו קשורות בעובדה שהוא הרס את פרנסתו של הטוחן היהודי. הוא שלח לקרוא ליהודי, סיפר לו על מצבה הנושא של התחנה והציע לו לשוב ולחזור אותה.

"ומה בקשר לשבת?" שאל החסיד.

"תראה", הוא ענה. "אחרי כל הבעיות המוזרות וההפסדים הגדולים, אני מבין שאלוקים נמצא לצדך. עשה כפי שאתה רואה לנכון".

וכך שב היהודי לטחנה ועד מהרה בורך בהצלחה אף גדולה מזו שהייתה לו אי פעם. הוא גם נרפא ממחלת ליל השבת שלו בדיוק כפי שאמר לו הרבי. אבל למרות שהפך לעשיר גדול, אמירת "קידוש" בשבת הייתה ונשארה הנאתו הגדולה ביותר.

בני הבית כבר שרו יחדיו את הפזמונים "שלום עליכם" ו"אשת חיל". להבות הנרות השתקפו היטב ביין האגרמני שבגביע. כולם השתתקו והתקרבו אל שולחן השבת כדי לשמוע את הקידוש. האב לקח נשימה ארוכה ו... נרדם בכסאו!

"טאטע! טאטע! אבא! אבא!" קראו כל בני ובנות המשפחה. אין תגובה. מישהו ניסה לעורר אותו באמצעות טלטלה עזה בכתפו אך ללא הועיל. "תתעורר, תתעורר!" הילדים צעקו כאחוזי תזזית. המבוגרים החליטו שהוא כנראה התעלף והחלו לדאוג ומישהו רץ לקרוא לרופא. הלה הגיע אך לא הצליח לעוררו משנתו העמוקה או להבין מה קרה לו. הוא הציע להניח לו לישון עד שיתעורר מעצמו. מישהו אחר יצטרך לומר קידוש.

ראש המשפחה, טוחן במקצועו, לא התעורר עד הבוקר. הוא היה נדהם ונבוך לשמוע מה אירע. אך בליל שישי הבא זה קרה שוב. ושוב... ו...

"אוי, לא! לא שוב!" קרא הטוחן ברוב תסכול. הוא קם מן הכיסא שבו הוא נרדם על שולחן השבת ומתח את איבריו. "מה קורה כאן? שום דבר לא עוזר! אני לא יכול להמשיך ככה. מחר אני הולך לרבי".

ביום הבא הוא הלך לזיכרון, אל הרב שלו רבי שמואל אבא, וסיפר לו את הסיפור כולו. בדמעות הוא התחנן בפניו לרפאו מן הצרה המזרה הזאת.

"נראה לי", כך אמר הרבי, "שבאופן כלשהו חיללת את השבת, ולכן מן השמיים מונעים ממך לקדם את פניה ולקדש אותה".

החסיד התרגז אף יותר. "אני לא מבין. אני כל כך נזהר בהלכות השבת. אני? חיללתי את השבת? אני אפילו לא יכול לדמיין לעצמי איך זה היה יכול לקרות".

שבור לב שב היהודי לביתו. כאשר הוא סיפר למשפחתו את כל מה שהרבי אמר הם נדהמו. כולם ידעו היטב כמה הוא מקפיד על שמירת השבת.

אבל אז אמר אחד מבני הבוגרים: "אבא, אני חייב לומר לך שדבריו של הרבי צודקים. באחד מלילות השבת, כשנשארתי ער עד לשעה מאוחרת, ראיתי אותך קם באמצע הלילה. היה ברור שאתה עדיין חצי ישן. ראיתי אותך מדליק נר כדי להאיר את הדרך משום שרצית לקחת לעצמך כוס מים, וכיבית את הנר כשסיימת. בבוקר המחרת כשראיתי שאתה לא זוכר דבר ממאורעות הלילה החולף, החלטתי שלא לבייש אותך ולספר על הנעשה. אך כעת, כשהרבי עצמו אמר זאת, אני רואה חובה לעצמי לספר לך".

האיש מיד שם פעמיו בשנית לעיר זיכרון. הוא סיפר לרבי את מה שסיפר לו בנו והרבי הגיב, "אכן כך: זה מקור הבעיה. כיצד יכול יהודי להרשות לעצמו לשכוח את קדושת השבת, ותהיינה הנסיבות אשר תהיינה? ישנן שתי חובות עיקריות כלפי השבת – לזכור אותה (שמות כ, ח) ולשמור אותה (דברים ה, יב). אלוקים אמר את שתייהן בנשימה אחת, כך אומרים לנו חז"ל. "זכור" היא חובה שמתבצעת דרך דיבור, על ידי הבעת קדושת השבת במלות הקידוש, ו"שמור" היא בעבור השכל והלב, על מנת שיהיו מודעים בכל עת לקדושת השבת במהלך היום כולו, כדי שלא לחללה.